

Redd Barna

**«Jeg skulle ønske jeg
var litt mer savnet»**

*Barn og unges perspektiver
på skolefravær*

Redd Barna jobber for å innfri barnets rettigheter

KUNNSKAP FRA BARN

Redd Barna samarbeider med barn for å innhente kunnskap om deres situasjon. Medvirkning er både et mål og et arbeidsprinsipp for Redd Barna. For å få et godt og riktig innblikk i barns opplevelse og barnerettighetsbrudd må vi snakke direkte med barn. De er eksperter på eget liv.

PROGRAMARBEID

Redd Barna jobber langsiktig for å forandre barns liv. Samtidig er det behov for humanitært arbeid når krig og katastrofer rammer barn, og vår tilstedeværelse i 122 land gjør at vi kan raskt være til stede.

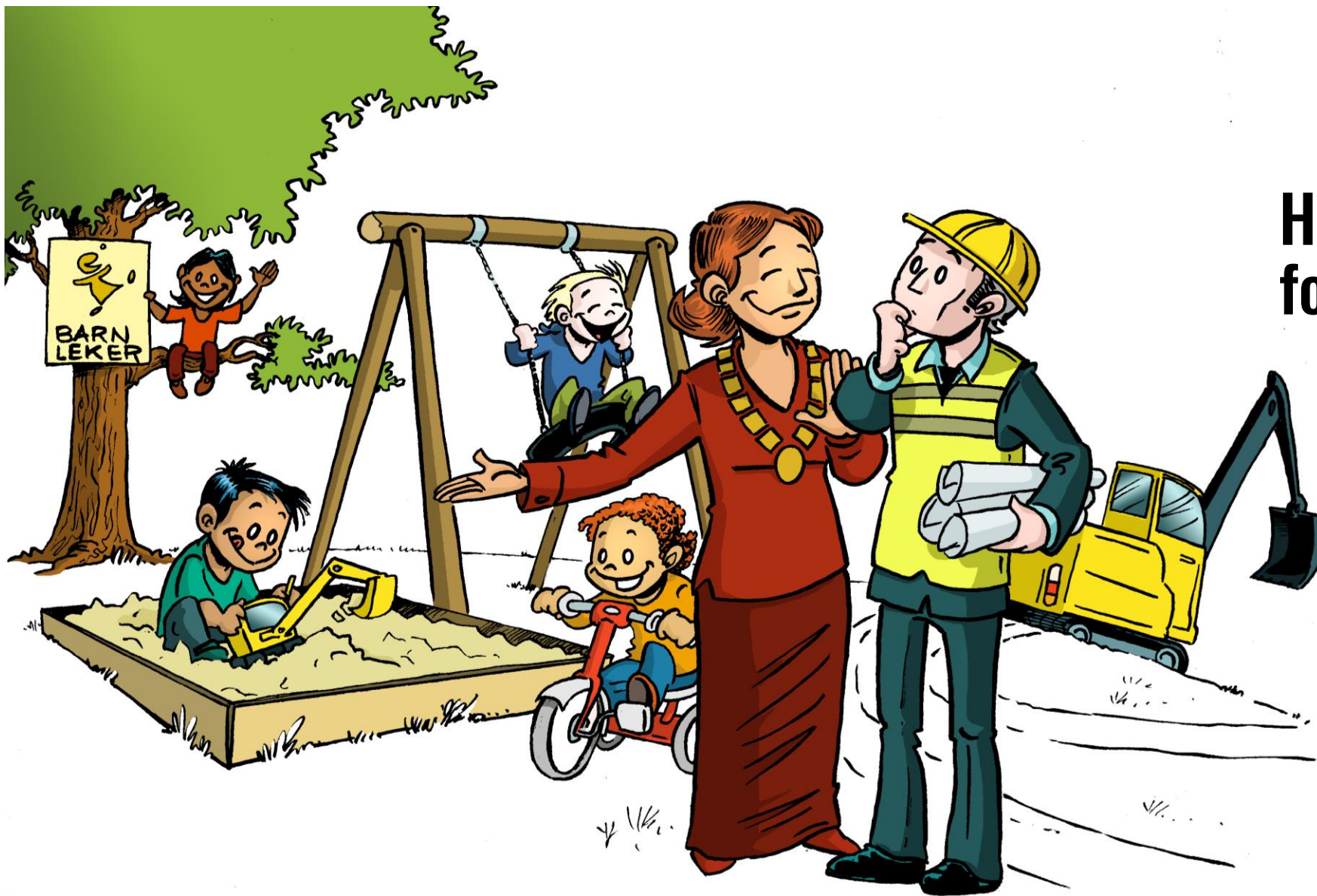
POLITISK PÅVIRKNING

Redd Barna er partipolitisk uavhengig, men alltid på parti med barna. Vi stiller krav til og påvirker beslutningstakere gjennom vårt politiske påvirkningsarbeid for å løfte barns rettigheter.

Ingen barn skal forskjellsbehandles på bakgrunn av hvem de er, hva de tror på, hva de mener eller hvor de kommer ifra

Artikkel 2 i FNs barnekonvensjon

Hva som er det beste for barn og unge

Artikkel 3 i FNs barnekonvensjon

Alle barn har rett til å vokse opp, utvikle seg og ha en framtid.

Barn skal beskyttes fra å bli utsatt for vold og omsorgssvikt.

Artikkel 6 og 19 i FNs barnekonvensjon

Alle barn har rett til å uttrykke sine meninger og bli lyttet til

Artikkel 12 i FNs barnekonvensjon

Alle barn med psykiske og fysiske funksjonsnedsettelse har rett til tilrettelegging, slik at de kan delta, utvikle seg og ha opplæring på lik linje som alle barn.

Artikkel 23 i FNs barnekonvensjon

Barn har et sterkt
ønske om å høre til
et trygt og godt
fellesskap

HVA KAN VI LÆRE AV HVA BARN MED LANGVARIG SKOLEFRAVÆR FORTELLER OSS?

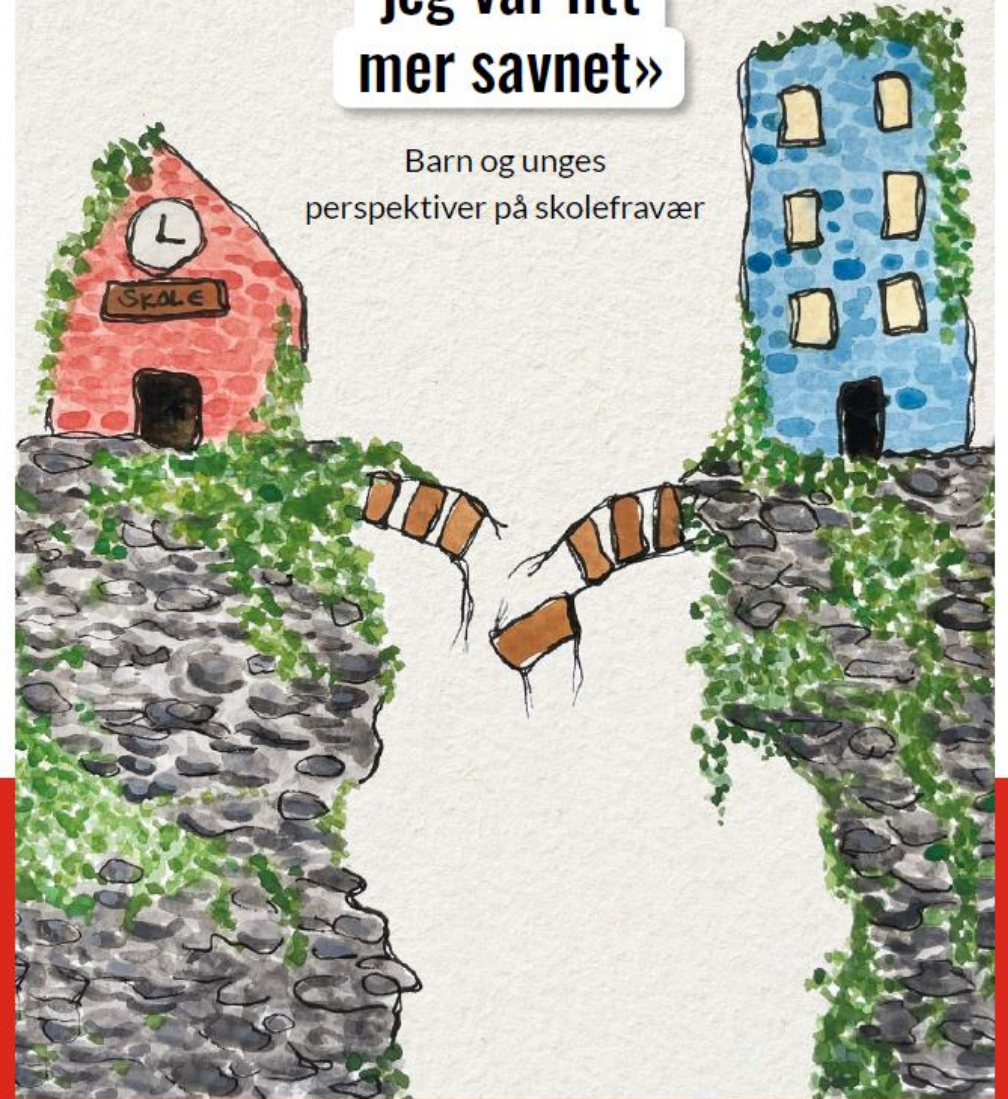
Redd Barna

Redd Barna

«Jeg skulle ønske
jeg var litt
mer savnet»

Barn og unges
perspektiver på skolefravær

Skolefravær har mange ulike former ifølge barn og unge selv

Uavhengig av form – viktig å fange opp fraværet tidlig!

Barn og unge med langvarig skolefravær er:

- Hjemme
- På skolen
- I gangene og på skolens område
- Grupperom
- Andre arenaer

Kan definere skolefravær som situasjoner der en elev...

- ikke får opplæring på skolen, enten hele dager eller deler av dagen
- er fraværende fra det sosiale fellesskapet i gruppa eller klassefellesskapet som eleven tilhører
- ikke får oppfølging av lærere

«Mamma er hjemme til klokka 12, så hun er der når jeg har hjemmeskole. Så kan jeg spørre henne hvis jeg trenger hjelp. Så drar hun på jobb. Jeg liker best å jobbe alene. Jeg får opplegg fra skolen, som jeg gjør hjemme.»

Ungdom 15 år, elev 9. trinn

«Da vi fikk ny lærer i klassen, opplevde jeg mer forståelse og fikk mer tips om hvilke skolearbeid jeg kunne gjøre hjemme. Men jeg klarte aldri å gjøre det hjemme.»

Ungdom 16 år, videregående opplæring

«Ja, og jeg har hatt forskjellige typer fravær. Teknisk sett har jeg skolefravær når jeg sitter på grupperommet, men jeg får det ikke opp som gyldig fravær, men det er en form for fravær, siden jeg ikke er i klasserommet.»

Ungdom 14 år, elev 9. trinn

– Når starter fraværet?

- Allerede i 1. klasse for noen få
- Flere på mellomtrinnet fra 5. klasse, enten brå slutt eller gradvis mindre på skolen utover mellomtrinnet
- Mange hadde ingen fravær på barneskolen, men fikk det på ungdomstrinnet først

«Jeg husker ikke helt når det gikk dårlig. Jeg tror det gikk vel gradvis. Og så ble jeg overstimulert og utbrent av skolen.»

Ungdom 16 år

vanstkelige overganger

manglende eller dårlig tilrettelegging

konsentrasjonsvansker

angst og engstelse

identitetspress og snevre normer

dårlige relasjoner til medelever

lærevansker

**mobbing og
utrygt skolemiljø**

DIGITALE KRENKELSER OG OVERGREP

helse relaterte årsaker

kropp- og utseendepress

skolestress og prestasjonskrav

dårlige relasjoner til lærere

Hva forteller barn og unge om årsaker til deres skolefravær?

«Skolen vet ikke at det var dem som var problemet. De mente at det var jeg som var problemet.»

Ungdom 16 år, elev 10. trinn

«Det er vanskelig å komme seg til skolen. Når jeg først er på skolen, føler jeg ikke at jeg er på skolen.»

Jeg ser på skolen som en arena for å bruke opp energien min. Når jeg kommer hjem, er jeg helt utslitt.»

Ungdom 16 år, elev 10. trinn

«Jeg liker veldig konseptet skolen.

Jeg har alltid likt å lære.

Men folkene rundt meg ødelegger det.»

Ungdom 15 år, elev 9. trinn

«Jeg har ikke blitt fulgt opp av PP-tjenesten tidligere, før jeg begynte her.

På de skolene jeg gikk på før, fikk jeg ingen tilrettelegging. Da var jeg mye borte fra skolen. Lærerne der var veldig dårlige, og jeg hadde det dårlig.»

Ungdom 16 år, elev 10. trinn

«I 1. klasse når jeg ikke klarte å konsentrere meg, hadde jeg en lærer som satte på fanget mitt i klasserommet. Det skjedde veldig ofte. Det er ikke noe gøy når en voksen dame sitter på deg.

Det var først mange år senere at jeg skjønnte at det ikke var okei, og at det ikke var en trygg plass. Det var da først jeg klarte å snakke om det.

Flere år etter fikk jeg vite at jeg hadde ADHD, og jeg strevde med å konsentrere meg på skolen.»

Ungdom 16 år, elev 10. trinn

«Vi startet å ruse oss i slutten av åttende klasse. Først var det drikking, og etter hvert begynte vi med andre rusmidler. Eksperimenterte med ulike stoffer. Men nå har jeg ikke rusa meg på rundt et år.»

Ungdom 16 år

tap av venner

dårligere helse og angst

mistet tillit til de voksne

ensomhet og utenforskap

mangel på gode læringsstrategier

store kunnskapshull

skuffelse og skam

påvirker fritiden

TAP AV OPPLÆRING OG TILRETTELEGGING

selvmordstanker og selvskading

bekymring for framtiden og utdanningsmuligheter

manglende motivasjon

tap av nyttig informasjon

Hva er konsekvensene for barn og unge?

Skolen oppleves som en utrygg arena – en vesentlig fraværsfaktor

- Utrygge overganger
- Barns medvirkning blir ikke ivaretatt
- Mobbing og utrygt skolemiljø
- Dårlige relasjoner
- Mangel på gode skolemiljøtiltak
- Lærevansker blir ikke avdekket tidlig
- Manglende tilrettelegging

Skolen oppleves som en utrygg arena – en vesentlig fraværsfaktor

- Mangel på felles forståelse
- Skolestress
- Prestasjonskrav
- Vurderinger
- Store skoleklasser
- Lærerbytter
- Uforutsigbarhet

- **Krenkelseser** som mobbing, vold, trakassering og diskriminering, inkludert rasisme
- **Gruppepress og klikkdannelser**
- **Seksuell trakassering**
- **Utseende- og kroppspress**
- **Snevre normer**
- **Polarisering**
- **Dårlig ytringsklima**
- **Sosiale medier** – forsterker alle former for krenkelseser og gir risiko grooming og overgrep

«Det var ikke så synlig. De fikk meg til å føle meg rar, sa ting, utestengte meg.

For eksempel: Jeg vil ikke sitte med deg. Fikk kommentarer som: Jeg kom borti henne, jeg må vaske meg. Ikke bruk den vasken der, den har hun brukt. Og så slikt.»

Ungdom 16 år, elev 10. trinn

«Det var en gang en fyr slo meg med støvsuger og brukte banneord for folk som er homofile. Så det var ikke spesielt artig.

Det var mye homofobiske greier generelt på skolen. Det var ikke kjempeartig. Det var omtrent da jeg kom ut som trans også. Og jeg byttet navn.»

Ungdom 16 år

«Jeg ble mobbet i mange år. Hadde ikke noen venner. Jeg hadde ikke noen å snakke med de årene jeg var der. Jeg følte meg alene.

Jeg skulle egentlig bytte skole på 3. trinn, men det var ikke plass.»

Ungdom 15 år, elev 9. trinn

«På ungdomsskolen var det veldig mye kroppspress. Det ble sendt ut mange meldinger fra skolen, fordi folk begynte å gjøre om på kostholdet sitt, for å prøve å se sånn og sånn ut.

Jeg ble veldig påvirket av det. Det kommer fra nettet vil jeg tro. Hva vi ser på hver dag. Det legger en standard på hvordan du skal se ut.»

Ungdom 16 år

Alle disse faktorene fører til:

- Store kunnskapshull
- Manglende mestring og motivasjon
- Brutte relasjoner til elever
- Brutte relasjoner til lærere og andre voksne
- Redsel, engstelse og ubehag
- Avstanden mellom hjem og skole blir større

Refleksjonsspørsmål – trygt og inkluderende miljø

- Hvordan jobber dere systematisk og kontinuerlig med å fremme et trygt og godt miljø for alle barn?
- Barns medvirkning – hvor mye blir barn og unge selv involvert i dette arbeidet og hvordan?
- Hvilken støtte og hjelp får lærere fra ledelse og laget rundt barnet?
- Hva mangler dere? Rammebetingelser, tid, laget rundt barnet.
- Foreldregruppas sitt ansvar – hvordan kobler dere foreldre på arbeidet med å forebygge mobbing og ekskludering?

**«Egentlig ingenting.
Jeg skjønner
ingenting.»**

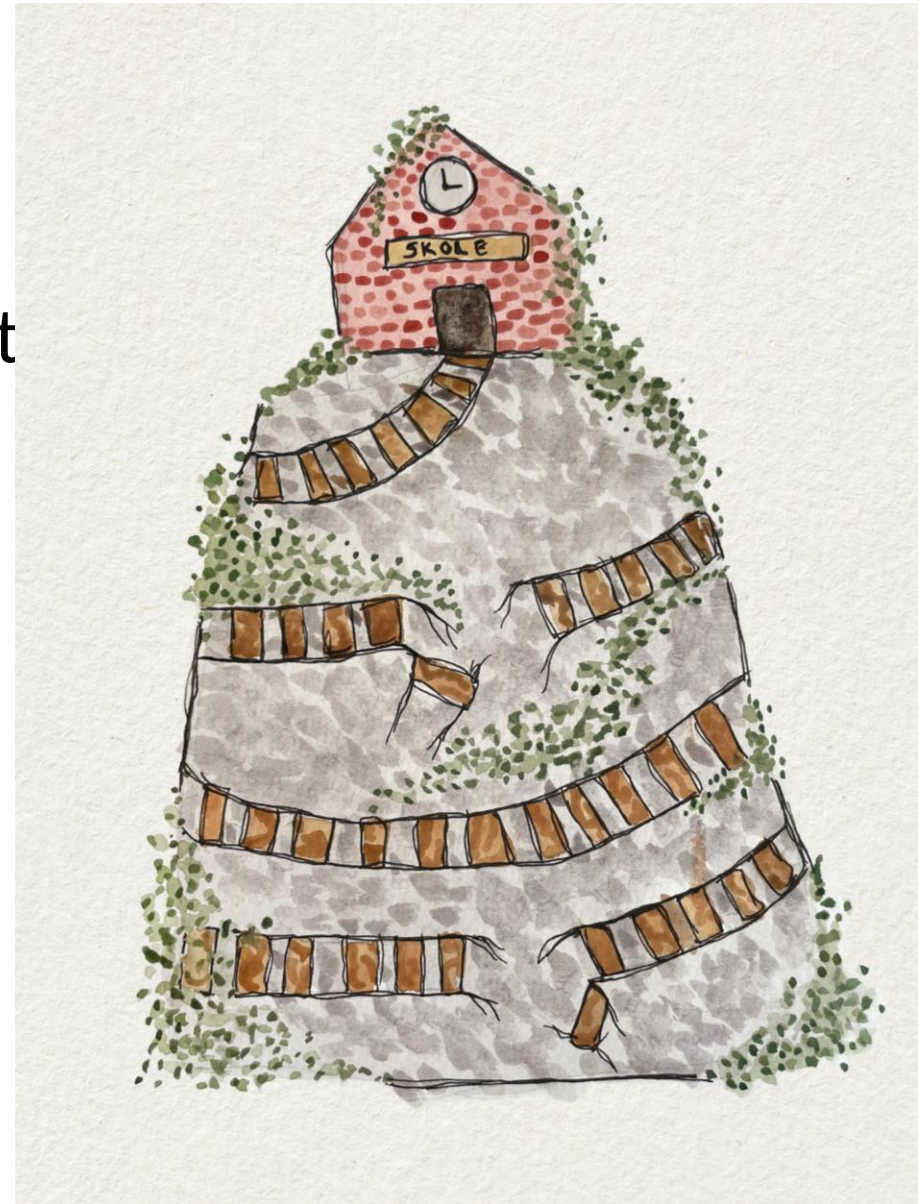
**Har prøvd å si ifra i
mange måneder.»**

Ungdom 15 år

«Vente-og-se-holdning» - Lærevansker blir ikke oppdaget

- Lærevansker blir ikke oppdaget før sent i opplæringsløpet.
- Elever klarer ikke følge med på undervisningen, og klarer ikke skolearbeid.
- Sier ifra til lærerne – men blir ikke hørt.
- Bekymring hos foreldre blir ikke tatt på alvor.
- PP-tjenesten blir ikke kontaktet.

«Jeg har hatt problemer med skrivningen min og med lesingen min. Det har med dysleksien også å gjøre, men jeg skrev ikke pent.

Fikk først i år vite at jeg har dysleksi, men fikk ikke vite noe særlig mer om det.»

Barn 12 år, elev 7. trinn

«Jeg ble kastet ut av klasserommet, og kalt dum av en lærer. Han låste klasserommet og sa at jeg ikke tilhørte der.

Da fikk jeg mer fravær.»

Ungdom 18 år, videregående opplæring

«Jeg husker at på barneskolen så var det var snakk om å koble på PPT, men det skjedde aldri. I åttende var det også snakk om PPT. Men jeg fikk aldri snakke med dem.»

Ungdom 14 år, elev 9. trinn

Diagnoser og konsentrasjonsvansker ble avdekket sent i opplæringsløpet

- Bekymring hos elev og foreldre tidlig, også hos voksne i barnehage og skole, men lite skjer
- Tilrettelegging og felles forståelse i personalgruppa kunne utgjort en stor forskjell
- De hadde alle opplevd mye krenkelser fra jevnaldrende

Refleksjonsspørsmål – om lærevansker og tilrettelegging

- Hvordan følger dere opp en bekymring for en elevs læringsutbytte?
  - Opplever dere ulik praksis innad på en skole, og på tvers av skolegrenser?
- Hvilken støtte og kompetanse har lærerne på skolene i din kommune til å kunne oppdage og avdekke lærevansker?
- Lærevansken er påvist. Hvor gode er vi på å tilrettelegge? Hva trengs av kompetanse og ressurser?
- Er det store forskjeller mellom læreres forståelse og kunnskap om hva som er god tilrettelegging og hvordan undervisning og lekser skal tilpasses en elevs behov?

Oppfølging fra skoler og hjelpetjenester – når går det bra?

- Det finnes gode eksempler!
- Forutsatte god relasjon og tillit til lærere og andre voksne i laget rundt
- Barnets rett til å medvirke blir ivaretatt
- Foreldrestøtte og foreldreinvolvering
- God kommunikasjon og informasjonsflyt
- Godt samarbeid mellom skole og hjelpetjenester.
- Lostjeneste utpeker seg som ekstra viktig

Voksne i laget rundt elever med langvarig skolefravær

Helsesykepleier
Øvrig skoleledelse
Assistent
Barnevern
Lege
Rektor
Skolelos
Fraværsteam
Sosialrådgiver
Ambulerende team
Lærer
PPT
Fysioterapeut
Ungdomslos
Psykolog
Miljøterapeut
Fysio
Familieveileder
Oppfølgingstjenesten
Forelder
Nærversteam
Sosiallærer
Ergoterapeut
BUP

Oppfølging fra skoler og hjelpetjenester – alvorlige funn

- Barns medvirkning blir ikke godt nok ivaretatt
- Hjem-skole-samarbeid svikter
- Avstanden mellom skole og hjem øker
- Store forskjeller på møter – både innhold, hyppighet, agenda og forutsigbarhet
- Skoler ga løfter som ikke ble fulgt
- Mangel på informasjon
- Barn og foreldre får ikke vite om mulighetene for å tilpasse skolehverdagen/ eller gradvis opptrapping

Oppfølging fra skoler og hjelpetjenester – alvorlige funn

- Barn og foreldre blir fort glemt
- Manglende foreldrestøtte
- Tilgang på hjelpetjenester varierer
- Vente-og-se-holdninger
- Ulike erfaringer med PP-tjeneste og BUP
- Bekymringer og vedtak utgjør ingen forskjell

«De har hatt regelmessige møter og god dialog. Jeg kan velge om jeg vil være med eller ikke.»

Får du mulighet til å si noe om hva du synes er gode løsninger for deg på de møtene?

«Ja, jeg får si det jeg vil. De er gode på å følge opp det jeg sier. Jeg føler jeg blir sett og hørt godt.»

Ungdom 14 år, elev 9. trinn

«Det var viktig å finne en god balanse mellom å være på skolen og hjemme. Det var godt forhold mellom skolen og foreldrene mine.

Tilrettelegging hjalp. Det hjalp å få oppfølging fra sosiallæreren og kunne være på XX (alternativ læringsarena på skolen eleven tilhører). Det gjorde en stor forskjell for meg.

Hvis ikke ville det tatt mye lengre tid før jeg klarte å komme tilbake. BUP hjalp også.»

Ungdom 15 år, elev 9. trinn

«Jeg følte meg glemt. Jeg skulle ønske jeg fikk høre fra lærere og fikk noen oppgaver hjemme. Det fikk jeg ikke. Men jeg klarte heldigvis å følge klassen når jeg kom tilbake på skolen.»

Barn 12 år, elev 7. trinn

«Jeg er fortsatt veldig 'depressed' for den tida på ungdomsskolen. Jeg mistet motivasjonen.

Ga meg lite mening å sitte på grupperom.»

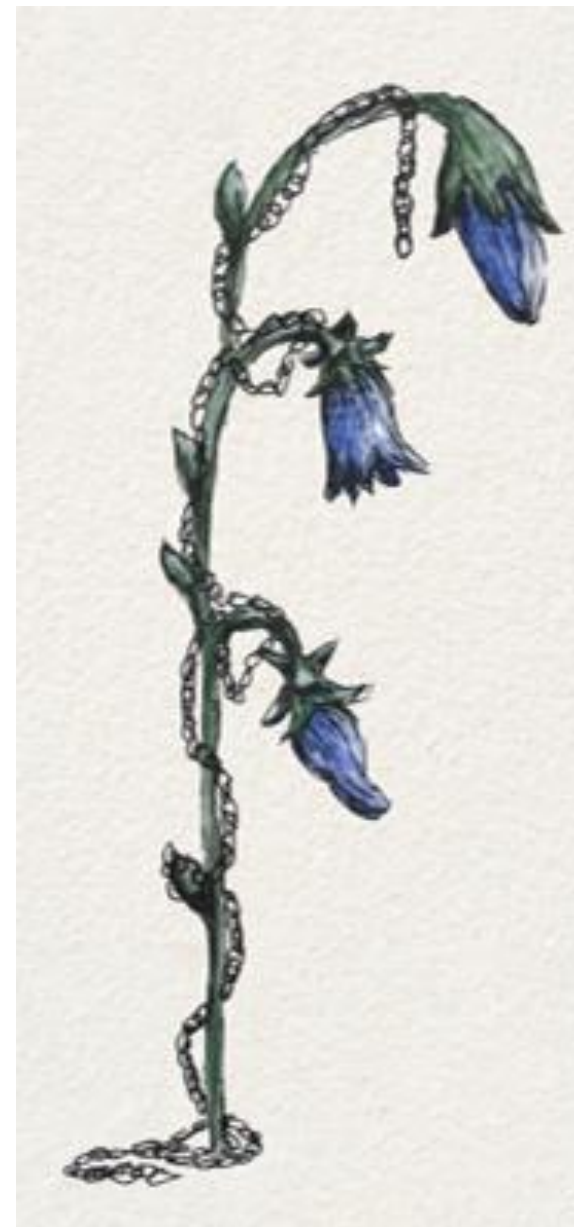
Ungdom 16 år, elev videregående opplæring

«Foreldre, lærere og andre prøvde å tvinge meg til å gå på skolen, for det var det ekspertene sa de skulle gjøre.

Da brakk det – jeg var borte i tre måneder.»

Ungdom 16 år, elev 10. trinn

«Når jeg hadde fravær, var det mange personer som prøvde å hjelpe meg, men de ble hele tiden byttet ut.

Men når losen kom, så var det bare henne som hjalp.»

Ungdom 17 år, elev videregående opplæring

Refleksjonsspørsmål – nærvær og fravær

- Hvordan jobber dere systematisk og kontinuerlig med:
  - Å fremme nærvær og forebygge fravær?
  - Gi god informasjon til elever og foreldre om fraværsrutiner på skolen og elevers rettigheter?
  - Å følge opp elever som er i ferd med å utvikle mer fravær?

Refleksjonsspørsmål – gradvis opptrapping

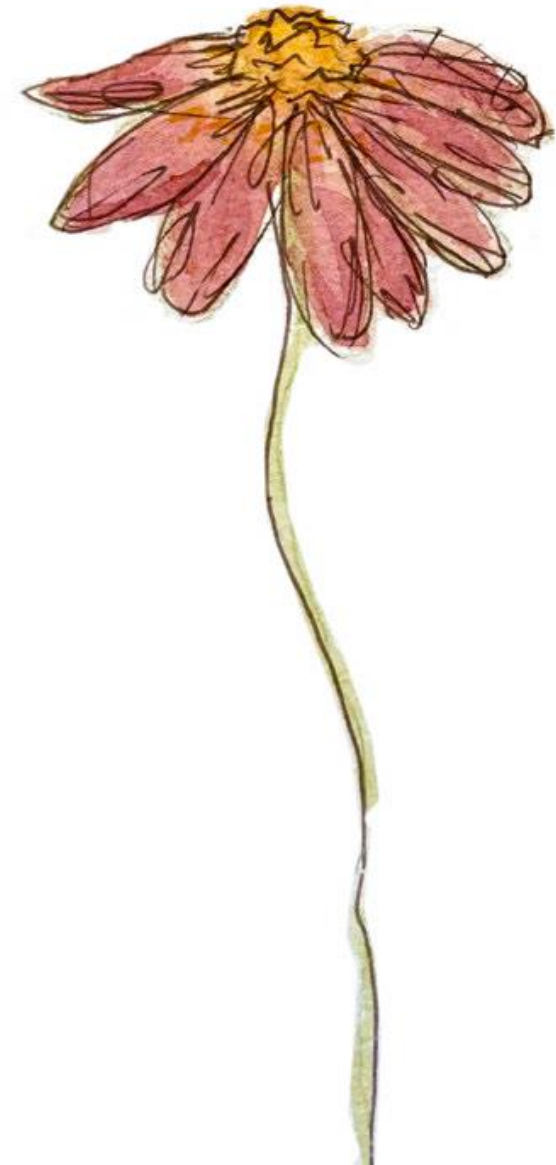
- Hvordan følger dere opp elever som har hatt langvarig fravær?
- Hvordan jobber dere for å hjelpe elever med gradvis opptrapping av tilstedeværelse i skolen og starter dere med redusert timeplan?

Refleksjonsspørsmål – om tverrfaglig samarbeid

- Opplever dere et godt tverrfaglig samarbeid? Del positive erfaringer, og hvilke utfordringer bør det tas tak i?
- Hvilke hjelpetjenester kobler dere på i skolefraværssaker?
- Hvordan oppleves dette samarbeidet?
- Hvordan påvirker kommuneøkonomien og rammebetingelser hvordan dere kan følge opp elever som utvikler skolefravær?

Barns medvirkning blir ikke ivaretatt

- Noen positive erfaringer, men flesteparten hadde det ikke hjulpet å si ifra om hvordan de opplevde skolen, læringen og miljøet.
- Veldig personavhengig av hvem som fulgte opp det de meldte ifra om – og hvordan!
- Flere kommenterte at de opplevde i større grad å bli lyttet til og tatt på alvor når hjelpetjenester ble koblet på.

**«Elever føler seg ofte
ikke sett og hørt,
og de føler seg
usynlige.»**

Ungdom 15 år, elev 10. trinn

«De kunne hørt på det også jeg sa. Og tatt meg mer alvorlig. Ikke fått så stor selvtillit. De kunne innrømmet at de også hadde gjort noe feil.»

Ungdom 15 år, elev 9. trinn

Hvordan styrke barns medvirkning?

Bruk FNs 9 prinsipper for barns medvirkning som rettesnor!

Redd Barna **ELEV MEDVIRKNINGS- HÅNDBOKA**

INFORMASJON OG ÆRLIGHET

- Barn og unge skal få vite hva de blir med på, hvilke rettigheter de har, hvem som har ansvar for hva, hvordan ting blir bestemt, og hva som er muligheter og begrensninger.
- Voksne skal være tydelige og ærlige.
- Informasjon må være tilgjengelig og forståelig for alle.

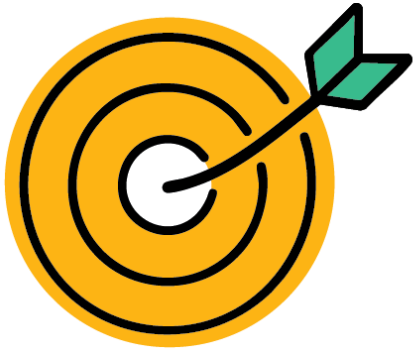
FRIVILLIGHET

- Delta fordi man har lyst.
- Velge selv hva man vil dele.
- Kunne trekke seg og ombestemme seg.

Bli møtt med RESPEKT

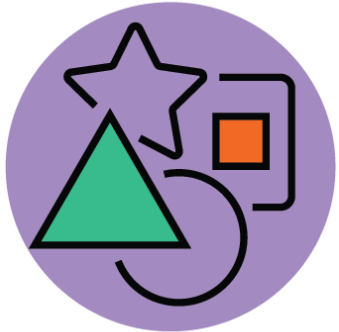
- For den du er.
- For dine meninger.
- For den hverdagen du lever i.
- For dine rettigheter.

RELEVANT

- Oppleve at dette angår deg.
- Kunne bruke din kunnskap og dine erfaringer.
- Kunne ta initiativ og sette agendaen på bakgrunn av egne prioriteringer.

BARNEVENNLIG

- Må fungere for barn og ungdom.
- Et rom hvor man føler seg velkommen.
- Kunne forberede seg og oppleve mestring.
- Ha det gøy, trives.
- Nok tid, nok pauser.

INKLUDERING

- Alle skal ha like muligheter til å være med og til å bli hørt og påvirke.
- Ingen skal diskrimineres eller holdes utenfor.

OPPLÆRING

- Voksne, barn og unge må få den opplæringen de trenger for at barn og unges medvirkning skal bli god og meningsfull.

TRYGGHET

- Barn og unge skal være og føle seg trygge.
- Beskyttet mot krenkelser, vold og overgrep.
- Mulighet for å varsle og melde ifra.

ETTERRETTELIGHET

- Kunne gi tilbakemeldinger på det man har vært med på, være med og evaluere.
- Få vite hva som skjer videre, hva som blir bestemt og hvorfor.
- Barn og unge skal gis mest mulig eierskap i det som skjer etterpå og bli involvert i oppfølging.

Se film om elevmedvirkning

Filmen er [her](#).

Refleksjonsspørsmål – barns medvirkning

- Får elevene god informasjon om hva de kan påvirke av det som skjer på skolen?
- Får elevene mulighet og tid til å si ifra om hvordan de opplever skolehverdagen?
- Er vi gode på å lytte til elever og ta det de sier ifra på alvor?
- Følger vi opp det elever forteller oss eller gir innspill om – og gir vi tilbakemelding om hva vi har gjort med innspillene til elevene?
- Vet elevene om hva slags fraværsrutiner skolen har?
- Rigger vi møter der elever deltar, og som oppleves meningsfulle for barn?
  - Del positive erfaringer og utfordringer

Hjemmets betydning

- Foreldre gode støttespillere
- Trygt hjem som beskyttelsesfaktor
- Familier i kriser
- Livet er mer enn skole

«Jeg følte meg trygg når jeg var hjemme. Følte ikke tvang lenger.»

Ungdom 16 år, elev 10. trinn

«Ja, mamma og jeg er veldig gode venner. Hun prøvde alt for at jeg skulle få tilrettelegging og hjelp til å gå på skolen.»

Ungdom 18 år, videregående opplæring

**«Mamma var en del hjemme.
Hun hadde jobb og var lærer,
så hun hjalp meg og
underviste meg litt.»**

Ungdom 17 år, elev VGS

«Når jeg hadde det vanskelig, gikk det masse utover mamma og pappa også. For de tenkte så mye på meg, om jeg hadde det bra.

Pappa syntes det var vanskelig å snakke om det, men mamma fortalte at det gikk veldig utover pappa også.»

Ungdom 16 år, videregående opplæring

Viktig å bygge bro mellom skole og hjem

«Jeg begynte vel å få skolefravær i 4. klasse. Jeg husker ikke så godt hvorfor jeg begynte å bli borte på barneskolen, lettere å huske de senere årene.

Men det var nok både på grunn av hjemmeforhold og måten jeg ble behandlet på av lærere. De vet kanskje ikke hvordan de skal håndtere elever som sliter litt. Hvis jeg fant på noe tull, ble jeg kastet ut.

Det var ikke så bra håndtering.»

Ungdom 16 år, elev videregående opplæring

Refleksjonsspørsmål: Hvordan bygge bro mellom hjem og skole?

- Hvordan få til felles forståelse, tillit og godt samarbeid mellom skole/barnehage/hjelpetjenester og hjem?
  - Snakk om gode erfaringer, og utfordringer.
- Hvordan samarbeide uten å legge skyld og skam på hos den andre part?
- Foreldrestøtte – hvordan få det til i praksis?
- Hvilken informasjon gis på foreldremøter om fraværsrutiner og oppfølging av fravær?

«Jeg fikk ikke til å snakke. Heller ikke å gå eller å stå.»

Ungdom 15 år, elev 9. trinn

«Jeg har ridd masse. Gått på ridning i ti år, sluttet i desember. Jeg er glad i alle dyr.»

Ungdom 15 år, elev 9. trinn

«Jeg liker veldig godt å lære om historie. Jeg liker all type science.»

Ungdom 16 år, elev 10. trinn

«Jeg har hatt venner online, gjennom gaming.»

Ungdom 17 år, elev VGS

Redd Barna

**Livet er mer
enn skole**

**Hva er barn og unge med langvarig skolefravær
sine råd til hvordan forebygge
og hvordan hjelpe barn som har skolefravær?**

Redd Barna

**«Skulle ønske lærere
hadde større
forståelse for hva
som kan være
vanskelig, og hvorfor
elever kan streve. Da
kunne de lettere
hjelpe oss og skaffe
oss hjelpemidler.»**

*Ungdom 17 år,
videregående opplæring*

Barn og unge råd og innspill

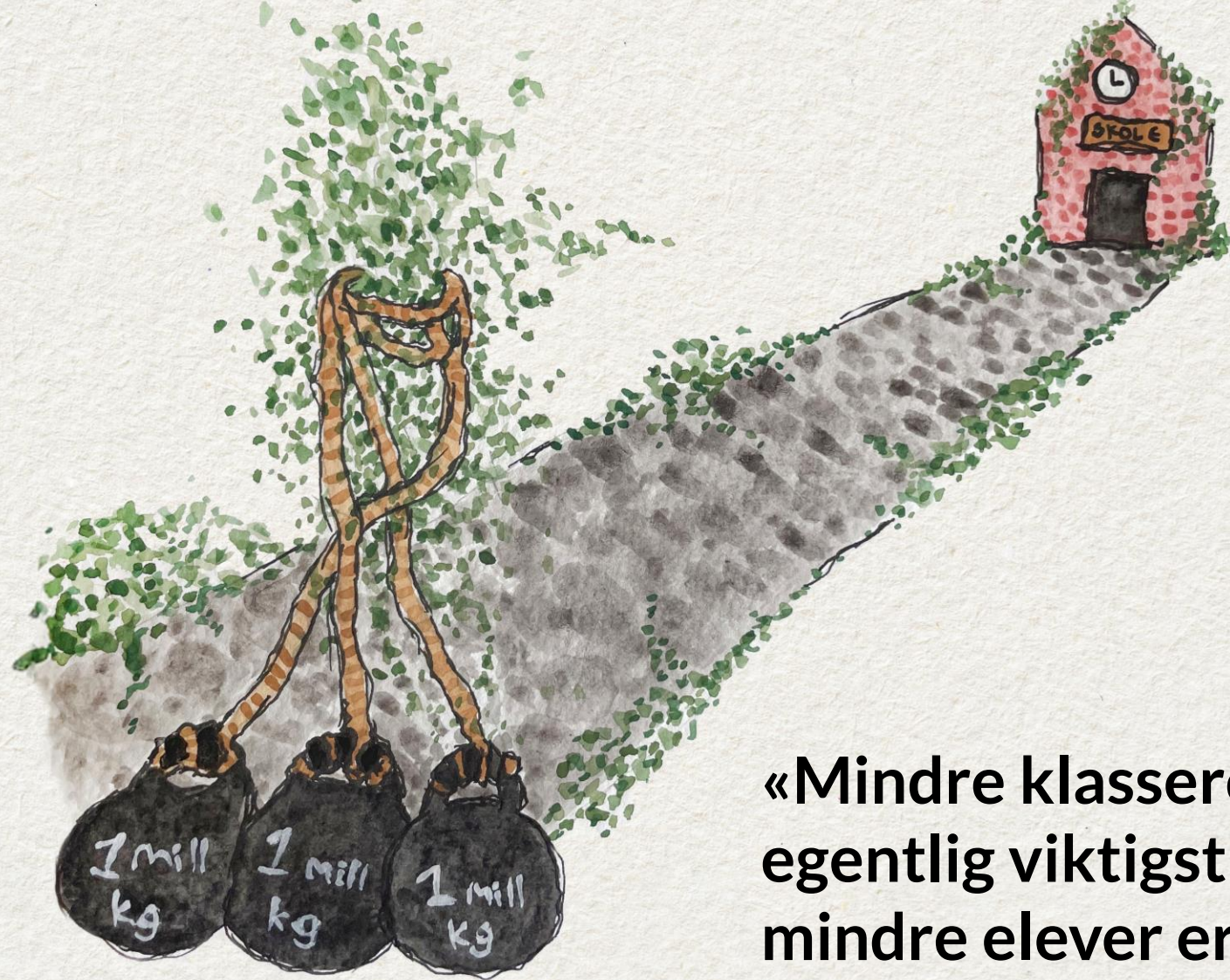
1. **Kompetanse rundt skolefravær**
2. **Styrk barns medvirkning**
3. **Flere lærere og et styrket lag rundt eleven. Hjelpetjenester må være tilgjengelige.**
4. **Skap et trygt og inkluderende miljø for alle**
  - Relasjonsarbeid
  - Forebygging av alle former for krenkelseser
  - Utvid normene i skolen. Demp utseende- kjøpepress
  - Traumeforståelse viktig – møt barn med omsorg og forståelse

«Da vi gikk i 1. klasse, var det jo normalt for barna å ikke klare å sitte stille veldig lenge.

Så når noen ble urolige, begynte lærerne å kjefte veldig mye, og barna ble ganske redde.»

Ungdom 14 år, elev 8. trinn

«Mindre klasserom er egentlig viktigst for meg, og mindre elever er viktigst for meg. Og mer pauser.»

Ungdom 15 år, elev 9. trinn

Barn og unge råd og innspill

5. Skolen kan organiseres annerledes.

- Mer praksis og variert læring
- Flere pauser i løpet av skoledagen og
- Mindre klassestørrelser
- Gode klassestørrelser
- Hyppige lærerbytter bør unngås
- Reduser skolestress og prestasjonspress
- Bedre veiledning til lekser, om de skal gis

«Problemet bygget seg bare opp, det ble bare større og større. Hvis jeg hadde klart å ta det opp tidligere, hadde det kanskje blitt lettere å fikse det.

Så jeg tror det hadde hatt en stor betydning å få hjelp tidlig.»

Ungdom 16 år, elev videregående opplæring

«Lærere må bli flinkere til å fange opp hvis elever har diagnoser og sånt. Hvis elever har ADHD eller dysleksi og sånt. Vite hvordan man skal gjenkjenne det i møte med elever.

De burde lære det når de studerer for å bli lærere.

Det hadde hjulpet veldig, også med å forebygge mot stigma.»

Ungdom 17 år, VGS

Barn og unge råd og innspill

6. Skap trygge overganger

7. Tidlig innsats og tilrettelegging – avdekk lærevansker

8. Fang opp fraværet tidlig og husk at skolefravær har mange former

- Vær nysgjerrig på årsakene bak fraværet
- Samarbeid med hjemmet er viktig

9. Dialog, støtte og omsorg er en god tilnærming – *ikke* press og tvang

10. Gi oss informasjon

«XX (navn på medelev)
sa de bare glemte at jeg
eksisterte, når jeg ikke
var der. Det var ikke
noe gøy.»

Barn 12 år, elev 7. trinn

Barn og unge råd og innspill

10. Ikke bruk grupperom som eneste tiltak.

11. Klasse- eller skolebytte kan hjelpe.

12. Alternative opplæringsarenaer og arenafleksible tjenester

13. Møter skal være meningsfulle. Antallet kan begrenses. Ha tydelig agenda. Hold løfter som gis. Ikke lov bort noe, dere ikke kan følge opp.

14. Jevnlig oppfølging med faglig støtte fra skolen er essensielt for elever som har fravær. Oppretthold kontakt og ikke glem elever og foreldre.

«Losen har hatt enorm betydning for meg. Det er en stor faktor i det hele.»

Kanskje ikke skolens oppgave. Men kommunen bør ha et tilbud for de ungdommene som faller ut av skolen.»

Ungdom 16 år, videregående opplæring

Barn og unge råd og innspill

- 15. Ikke gi anmerkninger ved fravær
- 16. Helsetilbud og tilgang til hjelpetjenester.
- 17. Los er et godt tiltak.
- 18. Foreldrestøtte og godt hjem-skole-samarbeid
- 19. Viktig hvordan elevene blir møtt når de er tilbake.

«Det å håndtere skolefravær er veldig vanskelig. Kanskje man kunne ta litt mer gradvis, og ikke bare bli dyttet uti havet.»

Ungdom 16 år, elev videregående opplæring

Barnas råd og innspill

20. Ha forståelse for kunnskapshull og manglende læringsstrategier

21. Gradvis opptrapping en suksessfaktor

- Barns medvirkning må også gjelde her. Hjem-skole-samarbeid.
- Redusert timeplan.
- Forståelse for kunnskapshull og mangel på læringsstrategier.
- Forutsetter relasjonsbygging, et trygt og godt skolemiljø og tilrettelegging

22. Videre oppfølging, vurderingsgrunnlag og ny start

Framtidstro og ønsker

«Min første drøm var å bli ambulansesjåfør. Men det er så langt vekke for å ta utdanningen, og jeg ville ikke få så hjemmelengsel.

Så jeg tok helse og oppvekst som førstevalg. Jeg hadde lyst til å bli som losen, å kunne hjelpe andre.

Å hjelpe barn og unge.»

Ungdom 15 år, elev 10. trinn

«Jeg har tenkt å bli atomfysiker. Eller kanskje jobbe med dyr – å bli bonde og ha et småbruk eller gård.»

*Ungdom 16 år,
videregående opplæring*

«Jeg vil bli psykolog og hjelpe andre.»

*Ungdom 17 år,
videregående opplæring*

Ungdom 16 år, elev 10. trinn

«Jeg vil jobbe i barnevernet. For å hjelpe andre.»

Ungdom 15 år, elev 9. trinn

«Jeg vil bli sosionom og jobbe med mennesker. Jeg vil ta en spesiell studiespes. der jeg får med helse og oppvekst som et valgfag så jeg slipper å ta påbygg. Andrevalget er barnevernspedagog. Tredjevalget er advokat.»

Ungdom 14 år, elev 9. trinn

**«Det var fint å snakke om fraværet.
Jeg håper det vil hjelpe andre.»**

17 år, videregående opplæring

Foreldre bekrefter innholdet i elevrapporten

- Mobbing og manglende tilrettelegging
- Foreldre erfarer at det ikke hjelper å si ifra
- Polarisering og konflikt lokalt – *ikke* til barnets beste.
  - Mangel på felles forståelse.
  - Begge parter leter etter feil hos den andre.
  - Dårlig informasjonsflyt.
  - For mange unødvendige og dårlige møter?
  - Mangel på dokumentasjon og dårlige aktivitetsplaner.
  - Lite kontakt – eller helt glemt?

relasjonsbygging

forankring i bedriften

TILSTREKkelig MED RESSURSER

tverrfaglig samarbeid

elevmedvirkning

skolen skal være et trygt og godt sted!

NÆRVÆRS- OG FRAVÆRSARBEID

trygge overganger

ta tak i fravær tidlig

innholdet i oppløringen

hjem - skole - samarbeid

**Hva sier fagpersoner
og laget rundt
elever med langvarig
fravær...**

**- om det forebyggende
arbeidet mot fravær?**

- Systemisk fraværarbeid
- Elevmedvirkning og elevens beste
- Godt skole-hjem-samarbeid
- Relasjonsarbeid viktig
- Tilrettelegging og skolemiljøtiltak
- Ledelse og skoleeier må prioritere arbeid med fravær
- Godt tverrfaglig samarbeid
- Jevnlige samarbeidsmøter
- Gradvis opptrapping
- Arenafleksible arenaer og alternative opplæringsarenaer

Hva sier fagpersoner og laget rundt elever med langvarig fravær...

- om å håndtere fravær?

Redd Barnas krav til myndigheter

1. Myndigheter må ivareta barns rettigheter
2. Sikre elevers rett til et trygt og godt skolemiljø
3. Økte rammebetingelser og satsing på barn og unge
4. Fellesskolen skal være for alle elever

Refleksjonsspørsmål – forhold ved skolen

- Hvilke av disse forholdene kan vi gjøre noe med?
  - Undervisningen
  - Skolestress og prestasjonskrav
  - Skolemiljø
  - Tilrettelegging
  - Trygge overganger i løpet av skoledagen
  - Trygge overganger i opplæringsløpet
  - Klassestørrelse
  - Lærerbytter og mangel på god relasjon med lærer

Hvilke av disse forholdene kan vi *ikke* gjøre noe med uten bedre rammebetingelser og nasjonale føringer?

Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, inkludering, trivsel og læring.

**Anne Elin Kleva,
anne.elin.kleva@reddbarna.no**

spesialrådgiver utdanning i Redd Barna

reddbarna.no/skole

Redd Barna